

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра державного управління
документознавства та інформаційної діяльності

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

збірник наукових праць
Випуск 1-2, 2015 р.

Рівне – 2015

6. Petkova L.O., Pustovit R.F., Khodzhayan A.O. and other (2009), *Natsional'na ekonomika [National economy]*, «MP Lesya», Kyiv, Ukraine.
7. Martsyn V. (2007), "Improvement of state regulation of investment activity in the economy of Ukraine", *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol. № 5 (71), pp. 52–53.;
8. Koyuda O. P. (2008), *Investuvannya [Investment]*, Znannya, Kyiv, Ukraine; Bilotserkivets' V.V., Zavhorodnya O.O., Lebedyeva V.K. and other (2009)
9. *Natsional'na ekonomika [National economy]*, Tsentр uchbovoyi literatury, Kyiv, Ukraine;
10. Pshenychna V. P. (2011) "Development of the mechanism for implementing state investment policy of Ukraine", Abstract of Ph.D. dissertation, Economics and management of national economy, Donetsk state university of management, Donetsk, Ukraine;
11. Borshch L. M. And Herasymova S.V. (2007) *Investuvannya: teoriya i praktyka [Investment: theory and practice]*, Znannya, Kyiv, Ukraine

УДК [351:796/799]

Нікітенко С.В.,
к.і.н., м. Херсон

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОГО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УКРАЇНІ

Nikitenko S.V.,
Candidate of Historical Sciences, Kherson

THE ORGANIZATION OF EFFECTIVE PUBLIC ADMINISTRATION DEVELOPMENT OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS IN UKRAINE

Фізична культура та спорт посідають важливе місце у житті суспільства. Ключову роль у їх розвитку посідає грамотно організоване державне управління в поєднанні з діяльністю місцевих органів влади. Правове забезпечення функціонування фізкультурного руху в поєднанні зі спортом вищих досягнень – один із напрямків гармонізації суспільних відносин. Фізична культура – складова частина загальної культури суспільства, спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості. Фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами. Завданням держави та суспільства, а значить і органів управління фізичною культурою і спортом – це турбота про громадянина, його здоров'я, надання йому можливостей для активного заняття фізичною культурою і спортом. Розуміння того, що майбутнє будь-якої держави визначається здоров'ям членів суспільства, привело до посилення ролі фізичної культури та спорту в діяльності держави. Особлива роль відводиться принципам організації наукового управління. Вони покликані акумулювати нові тенденції в розвитку державного управління, враховувати стан сучасного наукового пізнання, що підвищує його суспільне значення.

Физическая культура и спорт занимают важное место в жизни общества. Ключевую роль в их развитии необходимо отнести грамотно организованному государственному управлению в соединении с деятельностью местных органов власти. Правовое обеспечение функционирования физкультурного движения в соединении со спортом высших достижений – одно из направлений гармонизации общественных отношений. Физическая культура – составляющая часть общей

культуры общества, направлена на укрепление здоровья, развитие физических, морально-волевых и интеллектуальных способностей человека с целью гармонического формирования его индивидуальности. Физическая культура есть важнейшим инструментом в повышении и трудовой активности людей, удовлетворении их моральных, эстетических и творческих потребностей, жизненно важной необходимости общения, развития дружественных отношений между народами. Заданием государства и общества, а значит и органов управления физической культурой и спортом – это забота о гражданине, его здоровье, предоставление ему возможностей для активного занятия физической культурой и спортом. Понимание того, что будущее любой страны определяется здоровьем граждан, привело к усилению роли физической культуры и спорта в деятельности государства. Особая роль отводится принципам организации научного управления. Они призваны аккумулировать новые тенденции в развитии государственного управления, учитывать состояние современного научного познания, что повышает его общественное значение.

The physical culture and sport occupy an important place in life of society. A key role in their development is occupied by the correctly organized state administration in combination with activity of local authorities. Legal providing of functioning of athletic motion in combination with sport of higher achievements – one of directions of harmonization of public relations. Physical culture is a part of the general culture of society to promote health, physical development, moral and volitional and intellectual abilities for the harmonious formation of his personality. Physical education is an important means of improving the social and labor activity of people, meeting their moral, aesthetic and creative requests vital for mutual communication, development of friendly relations between nations. The role of the state and thus the role of the institutions of physical culture and sport control is a concern for the citizen's health, giving opportunities for active physical education and sports. Understanding of the fact that future of any state is determined by the health of society led to the strengthening of the role of physical culture and sports in the state. A special role is given to the principles of scientific management. They are designed to accumulate new trends in governance, consider the scientific knowledge which increases its social significance.

Ключові слова: державне управління, фізкультура і спорт

Ключевые слова: *физическая культура, спорт, государственное управление*

Keywords: *physical education, sport, governance*

У сучасних умовах розвитку українського суспільства зберігається актуальність всебічної підтримки сфери фізичної культури та спорту з боку держави. Фізична культура і спорт – це частина соціальної політики держави, одна зі сторін загальної культури людини, її здорового способу життя. Рівень розвитку фізичної культури і спорту в суспільстві визначають авторитет держави, засвідчують її здатність вирішувати соціально-економічні, виховні та оздоровчі завдання. Першочерговим завданням держави та суспільства, а значить і органів управління фізичною культурою і спортом – це турбота про громадянина, його здоров'я, надання йому можливостей для активного заняття фізичною культурою і спортом. Прийшло

усвідомлення того, що майбутнє кожної держави визначається здоров'ям членів суспільства, що веде до посилення ролі фізичної культури та спорту в діяльності державних органів.

Якісна реалізація функцій державного управління розвитком фізичної культури і спорту є можливою виключно за умови добору взаємопов'язаних із ними методами, що відповідають меті, завданням, змісту кожної із управлінських функцій. Застосування сучасних методів управління процесами розвитку галузі є надзвичайно актуальною проблемою, яка обумовлена складністю та неоднозначністю управлінських ситуацій, негативними впливами ендогенних та екзогенних факторів на динаміку розвитку сфери фізичної культури і спорту, а також на її повсякденне функціонування

суспільства, що вимагає пошуку адекватних управлінських рішень в суто методологічному аспекті щодо добору і застосування дієвих механізмів для розвитку галузі загалом, та окремих її підсистем [1, с. 196].

Проблеми фізичного виховання в системі державного управління та в системі управління взагалі вивчались низкою вітчизняних науковців. Серед них виділимо дослідження Е.С. Вільчковського [2], Л.В. Волкова [3], Т.Ю. Круцевич [4], І.К. Попеску [5], Л.П. Сергієнка [6], Б.М. Шияна [7], О.М. Вацеби [8] у яких тільки в узагальнюючому контексті знайшли відображення ключові питання проблеми. Цікаві розвідки здійснили А.С. Соколов [9], О.О. Кузьменко [10]. У ній стан державного управління фізичною культурою і спортом у нашій державі подано на фоні досвіду європейських країн. Загалом, можемо відмітити, що спеціальних розвідок, присвячених організаційно-правовим проблемам розвитку фізичної культури і спорту на сучасному етапі ще вкрай не достатньо.

Нами виявлено, що при визначенні структури органів управління фізичною культурою та спортом зачасти відсутні об'єктивні причини і правове обґрунтування заміни одного органу управління на інший, спостерігається тенденція до ослаблення ролі держави в розвитку фізичної культури населення, нерідкі випадки передчасної передачі низки функцій від державних органів управління до громадських об'єднань і організацій, не використовується позитивний досвід організації і управління фізичною культурою та спортом накопичений ще за часів Радянського Союзу та провідних країн світу, в повній мірі не використовуються законодавчі акти, які регламентують діяльність органів управління фізичною культурою і спортом в Україні.

Аналіз систем управління фізкультурно-спортивним рухом низки провідних країн показав, що в більшості з них відповідальність за розвиток фізичної культури і спорту несуть державні органи [11]. До таких країн належать Австрія, Великобританія, Іспанія, Канада, Франція, Росія та ін. В країнах, де немає міністерств спорту, зачасти за його розвиток відповідають інші державні органи: ФРН, Швейцарія, Японія та ін. [11, с. 9] Аналіз організаційної структури спортивного руху в

різних країнах показує, що його моделі обумовлені низкою історичних, культурних, соціально-економічних, а в окремих випадках і політичних факторів. Однак, ні одна з них не може рахуватися зразковою моделлю, яку необхідно було би запозичити іншим країнам.

Щоб покращити ефективність управління фізичною культурою та спортом в Україні на законодавчому рівні необхідно закріпити сучасний понятійний апарат фізичної культури та спорту, надати дієвих повноважень управлінським органам. Прийняття нового закону дозволило б створити юридичну базу для регулювання відносин в царині дитячого, юнацького і професійного спорту, врегулювати правове становище спортсменів у всіх видах спорту, забезпечити створення сприятливих умов для фізичного виховання і фізичного розвитку населення [12, с. 9-10].

На даний час в Україні формується активне зацікавлення громадян здоровим трибом життя. Можна вести мову про те, що виникає новий соціальний феномен, що проявляється значною економічною зацікавленістю населення зміцненням здоров'я як основи матеріального благополуччя. Громадяни все активніше відвідують тренажерні зали, басейни тощо.

Важливим завданням державної політики в сфері фізичної культури і спорту є формування оптимальної галузевої моделі управління, де буде чітко розділено і узгоджено компетенція і повноваження всіх суб'єктів фізкультурно-спортивної діяльності як на загальнодержавному, так і на регіональному рівні та місцевих органів влади. Застосування на практиці положень нормативно-правових документів, а також оцінка результатів цієї роботи вимагає певних механізмів, які ще знаходяться на стадії розробки. Законодавча база по розвитку масової фізичної культури населення і спорту високих досягнень достатньо тісно пов'язана із законодавством про освіту, про соціальний захист населення, про охорону здоров'я, про підприємницьку діяльність, про місцеве самоврядування, тому представляє собою широкий масив законодавчих актів, які регламентують правовідносини, що виникають в ході реалізації прав громадян на зайняття фізичною культурою і спортом, на збереження

здоров'я шляхом активного способу життя. Тому вона безпосередньо відноситься до важливих засобів сучасної державної політики в сфері забезпечення якості життя громадян України. Очевидно, що управління фізичною культурою та спортом необхідно розділити на три функціональні кластери: загальнодержавний рівень, регіональний і місцевий. Розбудовувати дану систему необхідно знизу до верху, що дозволить краще врахувати інтереси та потреби громадян.

Загальнодержавний рівень потребує:

- напрацювання нової стратегії державної політики розвитку фізичної культури та спорту в нових соціально-економічних умовах;
- забезпечення реалізації основних положень цільової програми розвитку фізичної культури та спорту в Україні на перспективу;
- міжгалузевої координації і функціонального регулювання в області фізичної культури та спорту;
- подальшої розробки нормативної правової бази підтримки фізкультурно-спортивного руху, професійного спорту, спорту вищих досягнень, включаючи участь місцевих осередків у розробці проектів законів;
- створення адекватної науково-обґрунтованої системи оздоровлення та фізичного виховання населення;
- розробки і реалізації міжгалузевих цільових програм із питань розвитку фізкультури та спорту;
- підготовки та перепідготовки кадрів вищої кваліфікації;
- методичного, фінансового, організаційного забезпечення підготовки і виступів збірних команд на міжнародних змаганнях;
- створення умов для розвитку спортивної індустрії в країні з метою залучення інвестицій в сферу фізкультури і спорту;
- проведення всіх необхідних робіт по обов'язковій сертифікації продукції та послуг в галузі фізичної культури і спорту.

Прерогативою регіональних органів і муніципальних влади повинна стати конкретна, практична робота по розвитку фізичної культури та спорту. Її основна направленість – створення умов для занять

фізичною культурою та спортом за місцем проживання громадян, в освітніх закладах, у трудових колективах, серед всіх вікових груп і категорій населення.

Регіональний рівень має передбачати:

- формування регіонального бюджету з урахуванням принципу пріоритету фізкультурно-спортивної роботи в соціальній політиці властей;
- розробка і втілення конкретних регіональних і міжмуніципальних програм та проектів з фізичної культури та спорту, в тому числі з масового залучення різних груп населення до систематичних занять фізкультурою та спортом.

Місцевий рівень повинен опікуватися:

- взаємодією органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з громадськими об'єднаннями та іншими організаціями;
- розробкою ефективних систем управління та організації фізкультурно-спортивної роботи на місцях;
- реконструкцією і будівництвом учбово-спортивної бази освітніх закладів, забезпеченням їх необхідним обладнанням та інвентарем, оплатою праці фахівців;
- організацією центрів фізкультурно-спортивного відпочинку за місцем проживання на базі підліткових клубів, дошкільних установ, шкіл, фізкультурно-спортивних комплексів тощо;
- організацією та проведенням муніципальних оглядів-конкурсів спортивної майстерності, оздоровчої роботи за місцем проживання (ЖЕКи, ДЕЗи), в учбових закладах, в трудових колективах;
- матеріальним і моральним заохоченням всіх видів і форм фізкультурно-спортивної діяльності, провідних спортсменів (дошки пошани, премії та призи, стипендії);
- пропагандою і підтримкою шефства спортсменів, студентів спортивних вузів над освітніми закладами;
- роботою по створенню матеріально-спортивної бази за місцем проживання і відпрацювання механізму оплати інструкторів-методистів.

На жаль, до цього часу в Україні не сформовано необхідної матеріально-технічної

інфраструктури фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи за місцем навчання, роботи, проживання і відпочинку населення. Практично відсутня вітчизняна спортивна індустрія спрямована на виробництво високоякісного спортивної форми, інвентарю та обладнання, яка була б здатна скласти конкуренцію провідним виробникам такої продукції у розвинутих країнах.

Специфічні функції фізкультури і спорту регулюються підзаконними, адміністративними та іншими нормативними й регламентуючими актами і документами, цільовими програмами розвитку галузі, освітніми стандартами, учбовими планами і програмами тощо.

Стрімкий ритм життя обумовлює ту обставину, що законодавство в сфері фізичної культури і спорту необхідно постійно удосконалювати. В сучасних умовах воно повинно передбачати створення сприятливих умов для структур, що реалізують програми розвитку фізичної культури і спорту серед дітей, інвалідів, сиріт, що сприяє формуванню здорового способу життя; стимулює спонсорів та інвесторів, які направляють свої кошти на підготовку спортивного резерву і національних збірних команд для участі в Олімпійських та Параолімпійських іграх.

Крім того, необхідне законодавче опрацювання наступних актуальних питань:

- боротьба проти використання спортсменами допінгу, наркотиків; забезпечення безпеки і правопорядку на спортивних змаганнях, що виключала би можливість хуліганських дій із боку окремих вболівальників під час спортивних змагань, прояву жорстокості та насильства, а також інших протиправних дій, що негативно впливають на особистість і суспільство;

- вирішення проблеми масового відтоку вітчизняних спортсменів і фахівців за межі держави;

- постановка проблеми ранньої дитячої спортивної спеціалізації, участі дітей у спортивних змаганнях, які стимулюють форсування спортивної підготовки в ущерб здоров'ю і нормальному розвитку дитини;

- залучення світового досвіду по державній підтримці громадських фізкультурно-спортивних об'єднань;

- вирішення питань, пов'язаних із спонсорською діяльністю, залученням у спорт позабюджетних джерел фінансування, шляхом внесення поправок до відповідних законів.

Недоліки фізичного виховання і розвитку спорту серед підлітків, дітей та молоді можна пояснити комплексом невирішених питань, серед яких слабозвинена матеріально-технічна база; обмежений обсяг учбового часу, який відведений на обов'язкові заняття з фізичного виховання; окремі упущення в професійній підготовці педагогічних кадрів, у змісті та формах фізкультурно-оздоровчої роботи, особливо серед дошкільнят; орієнтація педагогічної діяльності на кількісні показники; відсутність традицій сімейного фізичного виховання; неузгодженість дій органів народної освіти, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту тощо.

Невиправданим виявилось переведення більшості федерацій по видам спорту на самозабезпечення, що спричинило необхідність створення управлінських структур у кожній федерації (свого роду міні-спорткомітетів), викликало багатократне збільшення чисельності управлінського та обслуговуючого персоналу центральних апаратів і, як наслідок, значне зростання фінансування на їх утримання.

Таким чином, діюча структура управління фізичною культурою і спортом, ефективність її функціонування, нормативно-правова основа її діяльності залишається однією з найважливіших проблем, вирішення якої дозволить підвищити масовість фізкультурно-спортивного руху в Україні. Усвідомлення того, що майбутнє будь-якої країни визначається здоров'ям членів суспільства, остатнім часом привело до розуміння необхідності посилення ролі фізичної культури і спорту в діяльності держави і громадськості, а також до активного використання фізичної культури і спорту в підтриманні та зміцненні здоров'я населення.

Список використаних джерел

1. Гасюк І. Методи державного управління фізичною культурою і спортом: методологічний аспект // Ефективність державного управління. Зб. наук. праць. – 2010. – Вип. 25.
2. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку – Навч. посіб. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2008.
3. Волков Л. В. Теория и методика детского и юношеского спорта / Л. В. Волоков. – К. : Изд-во Олимпийская литература, 1999.
4. Круцевич Т. Ю. Методы исследования индивидуального здоровья детей и подростков в процессе физического воспитания / Т. Ю. Круцевич. – Киев : Олимпийская литература, 1999.
5. Попеску І. К. Малий античний олімпійський словник / І. К. Попеску. – К., 1999.
6. Сергієнко Л. П. Практикум з психології спорту. – Навч. посіб. / Л. П. Сергієнко. – Харків : Освіта, 2008.
7. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Б. М. Шиян. – Частина І. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2008.
8. Вацеба О. М. Тенденції розвитку наукових досліджень в галузі фізичної культури та спорту серед молодих вчених України / О. М. Вацеба // Молода спортивна наука України : зб. наук. ст. галузі фізичної культури і спорту. – Л. : ЛДІФК, 2000. – Вип. 4. – С. 5–6.
9. Соколов А. С. Роль и участие местных органов власти Германии и Франции в развитии физического воспитания и спорта / А.С. Соколов // Теория и практика физической культуры. – М., 1999. – № 4. – С. 45–49.
10. Кузьменко О. О. Сучасний стан державного управління фізичною культурою й спортом в Україні та Європі // Держава та регіон. – Серія: Державне управління. – 2011. – № 3. – С. 36–41.
11. Душанин А. П. Государственное управление физической культурой и спортом в Российской Федерации. (Организационно-правовые вопросы). Дис. ... канд. юрид. наук, М., 2000.

12. Мальона С. Б. Організаційно-правові основи фізичної культури: курс лекцій / С. Мальона. – Івано-Франківськ, 2008.

References

1. Gasyuk I. Methods of Public Administration of Physical Culture and Sports: Methodological Aspect // Efficiency of Public Administration. Zb Sciences Works. - 2010 - Voip. 25
2. Vilchkovsky E.S., Korkok O.I. Theory and methods of physical education of children of preschool age - Teach. Manual - Sumy: VTD "University Book", 2008.
3. Volkov L.V. Theory and methodology of children's and youth sports / L.V. Volokov - K. : Izd-o Olympic literature, 1999.
4. Krusevich T.Yu. Methods of studying the individual health of children and adolescents in the process of physical education / T.Yu. Krusevich - Kiev: Olympic literature, 1999.
5. Popescu I.K. Small Olympic olympic dictionary / I.K. Popescu - K., 1999.
6. Sergienko L.P. Workshop on Psychology of Sport. - Teaching Manual / LP Sergienko - Kharkiv: Education, 2008.
7. Shiyan B.M. Theory and methods of physical education of schoolchildren / B.M. Shiyan - Part I. - Ternopil: Educational book - Bogdan, 2008.
8. Vatsaba O.M. Trends in the development of scientific research in the field of physical culture and sports among young scientists of Ukraine / O.M. Watsaba // Young sports science of Ukraine: Sb. Sciences Art. The field of physical culture and sports. - L.: LDIFK, 2000. - Vip. 4. - S. 5-6.
9. Sokolov A.C. The role and participation of local authorities in Germany and France in the development of physical education and sports / AS Sokolov // Theory and practice of physical culture. - M., 1999. - No. 4. - P. 45-49.
10. Kuzmenko O.O. The Current State of Public Administration of Physical Culture and Sports in Ukraine and Europe // State and Region. - Series: Public Administration. - 2011. - No. 3. - P. 36-41.

11. Dushanin A.P. State Administration of Physical Culture and Sports in the Russian Federation. (Organizational-legal issues). Dis ... Candidate Lawyer Sciences, M., 2000.

12. Malyona S.B. Organizational and legal basis of physical culture: a course of lectures / S.Malyona. - Ivano-Frankivsk, 2008.

УДК 628.1.034.2:352/354(477)(082)

Покуль О.В.,

аспірантка Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне)

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВОДОКОРИСТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ ЗА УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

Pokul O.V.,

Post-graduate student

National University of Water and Environmental Engineering (Rivne)

RATIONALIZATION OF WATER USE BY ENTERPRISES IN UKRAINE WITH CONDITION OF EFFECTIVE STATE SUPPORT

В статті розглянута проблема раціоналізації використання водних ресурсів підприємствами України, вирішення якої вбачається у посиленні державної підтримки, проявленій у змінах інституційного забезпечення та запровадження виробничо-наукової співпраці.

В статье рассмотрена проблема рационализации использования водных ресурсов предприятиями Украины, решение которой усматривается в усилении государственной поддержки, проявленной в изменениях институционального обеспечения и введения производственно-научного сотрудничества.

The problem of rationalization of water use by enterprises in Ukraine is considered in the article. Its solution is seen in strengthening state support, that is manifested in changes in institutional security and introduction of industrial and scientific cooperation.

Ключові слова: раціональне використання водних ресурсів підприємствами, інституційне забезпечення, цільова програма, інвестиційний банк, виробничо-наукове співробітництво.

Ключевые слова: рациональное использование водных ресурсов предприятиями, институциональное обеспечение, целевая программа, инвестиционный банк, производственно-научное сотрудничество.

Keywords: rational use of water resources by enterprises, institutional security, target program, investment bank, industrial and scientific cooperation.

Постановка проблеми

Невідкладна необхідність раціоналізації використання водних ресурсів на підприємствах є результатом погіршення природного стану водного середовища та посилення вимог відносно бережливого ставлення до нього. Однак, ситуація ускладнюється проблемами достатнього обсягу інвестиційного забезпечення

і відсутності дієвого стимулювання щодо оптимізації підприємницької ініціативи з екологізації виробничої діяльності.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми

Тематиці підвищення якості водного господарювання в Україні присвячена велика кількість наукових праць, дослідження яких